

København den 16. oktober 2015

Det Økologiske Råds høringssvar til forslag til ændring af Landdistriktsprogrammet 2014-2020

Resumé:

Overordnede synspunkter om landdistriktsprogrammet:

- Midlerne i landdistriktsprogrammet er klart utilstrækkelige ift. målsætninger i EU-direktiver og nationale planer, som midlerne skal bidrage til at opfylde.
- Det Økologiske Råd opfordrer til, at regeringen planlægger gennemførelse af en øget fleksibilitet op til 15%, jf. anbefaling fra Natur- og Landbrugskommissionen.
- Der mangler specielt midler til en målrettet regulering samt Miljø- og naturindsats, økologioplægning, udbygning med biogas og naturpleje.
- Der mangler analyser, som viser nødvendig dosering og effekt af virkemidlerne i LDP set i relation til målsætningerne.
- Lempelser i reguleringen i Regeringens 16-punktsplan skal i henhold til EU-regler i de pågældende direktiver kompenseres fuldt ud og samtidig med forringelserne, som ønskes iværksat fra foråret 2016. Dette er ikke afspejlet i landdistriktsprogrammet.
- Denne problematik bør afprøves ved en henvendelse til Kommissionen før vedtagelse af lovændringer og fastlæggelse af nyt landdistriktsprogram.

Synspunkter i relation til enkelte virkemidler:

- En målrettet regulering indebærer, at der stilles divergerende krav til forskellige landmænd – det fordrer, at de berørte landmænd kompenseres ift. landmænd, som ikke udsættes for de samme krav og får lov til at gøde mere.
- DØR anbefaler, at dette kan ske via EU-støttemidlerne via en øget udnyttelse af fleksibilitet.
- Varige løsninger bør prioriteres frem for årlige støtteordninger – derfor bør midlerne til Jordfordeling og statslig køb af jord genindføres i programmet og udbygges.
- Støtte til naturpleje og naturbeskyttelse skal øges for at opfylde nuværende og fremtidige behov. Fald i støtten i 2016 er yderst uheldig.
- LDP har fokus på økologisk jordbrug, men de afsatte midler er utilstrækkelige til at dække den fornødne oplægning og arealtilskud til de øgede økologiarealer.

Vægtning af miljøteknologi er positiv. DØR anbefaler, at de konkrete støttesatser løbende vurderes, så der sikres tilstrækkelige midler til den ønskede udvikling – f.eks. udbygning med biogasanlæg og gylleforsuring - samtidig med at støttebeløb og -omfang løbende evalueres og justeres ift. en dynamisk udvikling.

Overordnede synspunkter om landdistriktsprogrammet:

Det Økologiske Råd (DØR) glæder sig over, at forslaget til ændringer i det danske Landdistriktsprogram (LDP) fortsat fokuserer primært på midler til natur og miljø. Det er fortsat DØR's opfattelse, at listen af virkemidler peger i den rigtige retning, og at LDP som et samlet hele bidrager til at gøre dansk landbrug mere bæredygtigt. LDP udgør således den del af den europæiske landbrugsstøtte, som falder inden for målsætningen om, at en større del af støtten kan karakteriseres som "public money for public goods".

Når det er sagt, så er midlerne i landdistriktsprogrammet klart utilstrækkelige ift. de målsætninger og planer, som midlerne skal bidrage til at opfylde – det gælder implementering af Vandrammedirektivet, inkl. beskyttelse af vores grundvand, opfyldelse af målsætningerne i Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiverne, målsætninger omkring ammoniak i NEC-direktivet, reduktion af klimagasemissioner iht Klimaplanen, opfyldelse af EU's direktiv om bæredygtig anvendelse af pesticider, naturbeskyttelse og naturpleje, stop for tab af biodiversitet, samt en fortsat omlægning til økologisk jordbrug.

Den nyligt gennemførte reform af EU's landbrugspolitik åbnede en mulighed for, at medlemslandene kan overføre op til 15 % af landbrugsstøtten til LDP via såkaldt fleksibilitet (tidligere kaldt modulation). Den tidligere regering besluttede i 2014 at overføre 5-7% af midlerne fra den direkte landbrugsstøtte til landdistriktsprogrammet fra 2015-2017.

Det Økologiske Råd støtter fortsat Natur- og Landbrugskommissionens anbefaling om udnyttelse af muligheden for fleksibilitet:

NLK Anbefaling 38: NYE PERSPEKTIVER FOR EU'S LANDBRUGSPOLITIK

- **Der skal via statslige bevillinger og anden national medfinansiering sikres fuld hjemtagning af EU-midler under det kommende landdistriktsprogram.**
- **Mulighederne for fleksibilitet bør udnyttes til at medfinansiere en øget indsats for grøn omstilling i form af en fælles erhvervsmæssig udvikling og innovation samt skabelse af flere samfundsmæssige goder i tilknytning til landbrugsproduktionen.**
- **Virkemidlerne i Grøn Vækst kan rummes inden for en modulation på 5 - 6 pct. En øget modulation - op til 15 pct. - bør kobles til og indføres i takt med behovet for udtagning og ændret arealanvendelse på sårbare jorde ved indførelse af ny målrettet regulering af kvælstof.**

Det Økologiske Råd opfordrer til, at regeringen planlægger gennemførelse af en øget fleksibilitet op til 15%, således som reformen åbnede en mulighed for i 2018. Der er ikke tilstrækkelige midler i landdistriktsprogrammet til en gennemførelse af en ny målrettet regulering, samtidig med at der allerede nu er utilstrækkelige midler til f.eks. økologioplægning, udbygning med biogas og naturpleje.

DØR savner beregninger og beskrivelser af, i hvilket omfang en indsats som angivet i forslaget til LDP, vil føre frem til en målopfyldelse af de nævnte målsætninger. Sådanne analyser ville vise, at omfanget af midler afsat til de foreslåede virkemidler er langt fra tilstrækkeligt. Der er

behov for en planlægning, som viser vejen gennem en målrettet regulering til målopfyldelse og dermed hvilke indsatser, der er nødvendige nu og i de kommende år.

Regeringen påregner på en række områder at iværksætte betydelige lempelser i den eksisterende regulering af landbruget, således som det fremgår af blå bloks 16. **punktsplan** og de fremsatte lovforslag om ændringer i love om randzoner, gødning og §3-arealer.

Regeringen er i henhold til regler i de EU-direktiver, som reguleringen tjener til at opfylde, forpligtiget til at sikre, at der ikke sker forringelser af tilstanden som følge af lovændringerne, samtidig med at der iværksættes et indsatsprogram, som tilsikrer en forbedring af tilstanden frem mod målopfyldelse i direktiverne. Der er altså behov for kompenserende tiltag, som afbøder de forringelser af miljøtilstanden, som følger af lovændringerne. Kompensationen kan kun ske ved tiltag, som har fuld effekt allerede fra tidspunktet, hvor den negative effekt, f.eks. ved fjernelse af randzonerne, indtræffer. Derfor er nye tiltag i en målrettet regulering, som først vil kunne få reel effekt flere år inde i en ny vandplanperiode, ikke udtryk for en reel kompensation.

Regeringen påregner at iværksætte lempelserne i reguleringen med virkning fra foråret 2016. Det Økologiske Råd ser ikke dette i tilstrækkelig grad afspejlet i landdistriktsprogrammet. DØR ønsker en klar analyse af miljøforringelsernes omfang og af effekt og støttebehov ifm kompenserende tiltag – samtidig med at programmet fortsat skal pege fremad mod en målopfyldelse af direktiverne.

DØR foreslår denne problematik afprøvet ved en **henvendelse til Kommissionen** før vedtagelse af lovændringer og fastlæggelse af nyt landdistriktsprogram.

Synspunkter i relation til enkelte virkemidler:

Det Økologiske Råd ser det ikke afspejlet i programmet, at Regeringen ønsker at iværksætte en **målrettet regulering** fra 2016. En målrettet regulering indebærer, at der stilles divergerende krav til forskellige landmænd, alt efter jordernes beskaffenhed og retentionen ved udledning til vandområderne, samt beliggenhed ift. recipienterne og reduktionskravene i de specifikke vandområder, som jorderne udleder til. En sådan regulering fordrer, at de berørte landmænd kompenseres ift. landmænd på robuste jorde, som ikke udsættes for de samme krav og måske endda får lov til at gøde mere.

Det er endnu ikke fastlagt, hvorledes en målrettet regulering skal organiseres og udformes, men det ligger fast, at der må ske en sådan omfordeling af midler. Det Økologiske Råd anbefaler, at dette kan ske via EU-støttemidlerne via en fortsat udnyttelse af fleksibilitet og via nye målrettede støtteprogrammer i landdistriktsprogrammet.

DØR ser gerne midlerne til **Jordfordeling og statslig køb af jord** genindført i programmet. Muligheden for statslige opkøb frem for årlige støttebetalinger, f.eks. i forbindelse med udtagning af sårbare jorder, var netop et af de punkter, som Danmark fik forhandlet hjem i forhandlingerne om CAP'en. DØR anbefaler, at udtagning af jord fra intensiv dyrkning bliver et væsentligt virkemiddel i en ny målrettet regulering. I den forbindelse er det vigtigt, at f.eks. udtagning af jord har en varig virkning via tinglyste krav på jorden, således at f.eks. nye naturområder og vådområder ikke risikerer opløsning den dag tilsagnsperioden ophører.

Derfor foreslår vi en generel omprioritering i LDP, således at en betydelig del af midlerne i LDP udnyttes til varige løsninger frem for årlige støtteordninger.

Der er et stort behov for midler til **naturpleje og naturbeskyttelse**, både i eksisterende naturområder inden for og uden for landbrugsarealerne, f.eks. i skove og engarealer, og i nye udtagne naturarealer, f.eks. i forbindelse med etablering af grønne korridorer til sikring af spredningsmuligheder for arter og biodiversitet. Vi tager derfor afstand fra det store fald i støtten til pleje af græs i 2016, ligesom vi finder støtten i de følgende år utilstrækkelig. Der har hidtil været et stort og udækket behov for naturpleje, og midlerne til de hidtidige støtteordninger har været helt utilstrækkelige ift. behovet og de konkret indkomne ansøgninger. Endelig vil udtagning til ny natur øge behovet for støtte til naturpleje. Denne vil således vokse i årene fremover. Denne udvikling bør sikres via vedtagelse af en ambitiøs ny Naturplan Danmark.

Det Økologiske Råd anerkender, at **økologisk jordbrug** fortsat fremstår som et prioriteret område i programmet. Vi finder det ubegribeligt og uhensigtsmæssigt, at Miljø- og Fødevarerministeren løber fra målsætningerne i Økologisk Handlingsplan 2020 om en fordobling af det økologiske areal. DØR ønsker at målet opretholdes samt at de afsatte midler øges, så de kan dække den fornødne omlægning og arealtilskud til de øgede arealer.

Det Økologiske Råd anerkender, at programmet afsætter øremærkede midler til økologisk investeringsstøtte ifm husdyrhold og til erhvervsudvikling, herunder udvikling af højværdiprodukter og lokal produktion, bl.a. via forarbejdning af fødevarer. Men midler til økologifremme og økologisk omlægning af køkkener udgår, og vi opfordrer derfor til, at støtten til disse vigtige aktiviteter videreføres med andre midler.

DØR lægger stor vægt på miljøteknologiske virkemidler og anvendelse af BAT i stalde og også gerne i forbindelse med markbrug, gødningshåndtering og anvendelse af pesticider. Vi anerkender den fortsatte prioritering af **støtte til miljøteknologi** i programmet. Vi anbefaler, at de konkrete støttesatser løbende vurderes, så der på den ene side sikres tilstrækkelige midler til, at der skabes den ønskede udvikling – f.eks. udbygning med **biogasanlæg** og **gylleforsuring**. På den anden side bør der følges op på en dynamisk udvikling, således at støttebeløb og -omfang løbende evalueres og justeres, så støtten modsvarer tab i indtjeningsmuligheder og økonomiske benefits for landmændene f.eks. ifm. øget foder- og gødningsudnyttelse og effektivitet.

På vegne af Det Økologiske Råd

Leif Bach Jørgensen

Landbrugsfaglig medarbejder

leif@ecocouncil.dk

33 18 19 35

Christian Ege

Sekretariatsleder

christian@ecocouncil.dk

33 18 19 33